

Sugu un biotopu eksperta atzinums par dabas vērtībām (arī mežiem), bioloģisko daudzveidību, tostarp īpaši aizsargājamām sugām un to dzīvotnēm, kā arī īpaši aizsargājamiem un Eiropas Savienības nozīmes biotopiem sadzīves atkritumu apglabāšanas krātuves II kārtas poligona "Ķīvītes" izbūves ietekmes uz vidi novērtējuma ietvaros

1. *Biotopu grupa, suga vai sugu grupa, par kuru sniedz atzinumu:* Atzinums tiek sniegts par īpaši aizsargājamām vaskulāro augu un sūnu sugām un īpaši aizsargājamiem meža biotopiem.

2. *Dati par pētāmās teritorijas apsekošanu:* Atzinums sagatavots par SIA "Liepājas RAS" plānoto sadzīves atkritumu apglabāšanas krātuves II kārtas izbūvi poligonā "Ķīvītes" un potenciālo darbības ietekmi uz dabas vērtībām. Darbība plānota zemes vienībā ar kadastra apzīmējumu 6460 0040 421 (Valsts zemes dienests, 2022). Teritorija apsekota 2022. gada 21. aprīlī, gaisa temperatūra +18° C, saulains, bez nokrišņiem. Reģionā 2022. gada martā un aprīlī pirms apsekojuma laika gaisa maksimālā temperatūra vismaz 10 dienas ir bijusi tuvu vai pārsniegusi +10° C (meteoroloģiskā stacija "Liepāja", Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs, 2022), tādēļ secināts, ka veģetācijas sezona ir sākusies un var veikt objektīvu tās raksturojumu. Veikts maršruts, kas iekļauj poligona teritoriju, kur plānota atkritumu apstrādes un uzglabāšanas laukuma un krātuves izbūve, kā arī tai piegulošā teritorija poligona robežās (2. pielikums). Apsekojuma laikā marķētas konstatēto augu sugu atradnes, veikta fotofiksācija (5., 6. pielikums).

Šī atzinuma saturs papildināts 2022. gada novembrī pēc Pasūtītāja sniegtas precizējošas informācijas par zemes lietojuma veida izmaiņām plānotās darbības teritorijā, kā rezultātā 5 meža nogabali mainīti no kategorijas "mežs" uz kategoriju "pārējās zemes" (iesniegts Valsts zemes dienestā 11.04.2022.).

3. *Teritorijas aizsardzības statuss:* Teritorijai nav piešķirts īpaši aizsargājamas dabas teritorijas statuss.

4. *Atzinuma sniegšanas mērķis:* Teritorijā plānots paplašināt cieta sadzīves atkritumu uzglabāšanas poligonu, izbūvējot papildu krātuvi 4,8 ha platībā (lietderīgā ietilpība līdz 500 000 t sadzīves atkritumu) un atkritumu apstrādes un uzglabāšanas laukumu 1 ha platībā, kā arī nepieciešamās infrastruktūras (inženierkomunikācija, ceļi) ierīkošanu. Saimnieciskās darbības rezultātā teritorijā izcirstu visus kokus un krūmus, kā arī veiktu apsaimniekošanu tajās platībās, kur šobrīd ir pamesti, aizauguši zālāji un krūmāji. Atzinums sagatavots, lai noskaidrotu, vai plānotās darbības ietekmēs īpaši aizsargājamas un retas augu un sūnu sugas vai īpaši aizsargājamus meža biotopus. Potenciālās ietekmes raksturs ir mehāniska sugu un biotopu iznīcināšana.

5. *Vispārīgs pētāmās teritorijas apraksts:* Teritorija administratīvi atrodas Grobiņas pagastā, Dienvidkurzemes novadā (1., 3. pielikums), fiziogeogrāfiski – Piejūras zemienē Vārtājas viļņotajā līdzenumā. Plānotās darbības apkārtnes hidroloģija ir saistīta ar Ālandes upes sateces baseinu un tās pieteku Aļļupīti, kurā satek atkritumu poligona novadgrāvju sistēmā attīrītie notekūdeņi. Atkritumu poligons atrodas nomaļus no Grobiņas pilsētas centra apmēram 2,5 km attālumā uz Z; tuvumā esošās viensētas ir "Vilteri" 400 m uz A, "Kāliši" 600 m uz D, "Vanagi" 400 m un "Skujenieki" 750 m uz Z no poligona. Teritorija robežojas ar lauksaimniecībā izmantotām zemēm un mežu masīvu, kurā dominē vidēja vecuma un briestaudzes (58-83 g.v.), slapja vēra, platlapju āreņa, damakšņa meža augšanas apstākļu tipi ar dominējošajām koku sugām parasto bērzu *Betula pendula*, parasto egli *Picea abies*, parasto apsi *Populus tremula*, melnalksni *Alnus glutinosa* (3. pielikums). Bioloģiski veci mežu nogabali sastopami tikai fragmentāri un ne tuvāk par 300 m no atkritumu poligona "Ķīvītes" robežas. Secināts, ka ārpus poligona teritorijas esošie meža nogabali ar potenciālām dabas vērtībām netiks skarti, tādēļ tie nav apsekoti.

Lai raksturotu plānotās darbības teritoriju, tā sadalīta pēc dominējošās veģetācijas, zemes lietojuma veida un plānotās darbības veida trīs izpētes zonās – a, b, c (1., 2., 5., 6. pielikums).

Izpētes zonā "a" plānota atkritumu apstrādes un uzglabāšanas laukuma izbūve. Plānotā laukuma kreisajā malā ir līdzinātas zemes platība bez veģetācijas (5. piel., 1., 2. att.). Labā mala iekļauj koku un krūmu apaugumu, kas iepriekš pēc zemes lietojuma veida iekļauts kategorijā "mežs" divos meža nogabalos (nog.1, As, 3A41

3B41 2Oz41 1A51 1B141 un nog.3, Dm, 7B41 2B51 1B141, kas uz austrumiem robežojas ar diviem citiem meža nogabaliem (nog.4., Dm, 4A3Oz2B1P 66 un nr.5, Dms, 10B 31). Pēc teritorijas inventarizācijas un zemes lietojuma veida izmaiņām visi minētie nogabali atbilst kategorijai “pārējās zemes”. Bez šiem nogabaliem saskaņā ar VMD mežaudžu plānu (2015) atkritumu poligona teritorijā atradās vēl viens nogabals – nr.2, Dm, 5B41 2A41 2A51 1B141, bet tā vietā jau senāk ierīkota atkritumu krautuve. Esošo koku apaugumu veido lapu koki (āra bērzs *Betula pendula*, parastā apse *Populus tremula*) ar nelielu skujkoku (parastā priele *Pinus sylvestris*) piemistrojumu; ir izveidojušās atsevišķas kritālas un sausokņi (katra struktūra <5 gab.), bet to kvalitāte neatbilst bioloģiski vērtīgai atmirušajai koksnei. Spriežot pēc apauguma struktūras, jaunu un vecāku koku sadalījuma, secināts, ka koki, kas sasnieguši vismaz 50 cm diametru, ir strauji auguši atklātā vietā, kas radusies pēc mežsaimnieciskās darbības, tomēr tie neuztur bioloģisko daudzveidību (ir bez retām un aizsargājamām epifītisko sūnu, ķērpju un piepju sugām). Teritorijā ir atrodami arī vairāki veci koku celmi, aizaugušas lauces pēc mežsaimnieciskās darbības (visticamāk, ciršana veikta pirms atkritumu poligona izveidošanas 2005. gadā un tam piegulošo privāto zemu pievienošanas). Plānotās darbības teritoriju atkritumu poligona robežās šķērso meliorācijas grāvji. Pēc dabiskuma pakāpes un senāk veiktas mežsaimnieciskās darbības pazīmēm secināts, ka koku apaugums kopumā nav bioloģiski vērtīgs. Novērots, ka koki kalpo kā fiziska barjera, kas pārtver vēja nestus atkritumus, un šo lomu pēc koku izciršanas daļēji veiks metāla sēta, kas ierīkota gar poligona perifēriju. Ieteicams izveidot dabisku apstādījumu barjeru pa poligona perimetru vietās, kur tas tehnoloģiski iespējams.

Izpētes zonā “b” saimnieciskā darbība nav plānota. Šobrīd tajā atrodas neliela parastās ievas *Prunus padus* (syn. *Padus avium*), un parastās lazdas *Corylus avellana* audze (platība 0,3 ha), kas izveidojusies vietā ar pastāvīgu paaugstinātu augsnes mitrumu. Lai gan uz kokiem konstatētas divas dabisko meža biotopu indikatoru vai specifiskās sugas (sūna vidēja sprogaine *Ulotia intermedia* (syn. *Ulotia crispa* var. *intermedia*) un sēne parastā lazdupiepe *Szczepkomyces campestris* (syn. *Dichomitus campestris* (5.piel. 27., 28. att.)), vērtējot šīs krūmu audzes novietojumu ainavā un nākotnes perspektīvu, tā nav atzīta par bioloģiski vērtīgu – audzes Z un R daļā ir ierīkoti meliorācijas grāvji, D daļā ir neapsaimniekoti zālāji ar pamestas ēkas pamatiem, A daļā ir jau senāk ierīkotas atkritumu poligona krautuves. Krūmu puduris ir kā neliela sala apsaimniekotā ainavā un nepilda nozīmīgu lomu reto augu vai sūnu sugu sastopamībā, izplatīšanā vai metapopulāciju uzturēšanā.

Izpētes zonā “c” daļēji plānota jaunas krātuves ierīkošana. Šobrīd zonas Z daļa jau tiek daļēji apsaimniekota, tajā ierīkots ugunsdrošības dīķis un vairākas nelielas inerto materiālu pagaidu krautuves. D daļā atrodas krūmāji ar jauniem vai vidēja vecuma kokiem un krūmiem, un uz tiem gandrīz nav izveidojusies sūnu stāvs. Atmirusī koksne ir fragmentāri un nelielā daudzumā, epiksīlo sugu sastāvs ir nabadzīgs, dominē bieži sastopamas sūnu sugas. Daļa teritorijas ir pārplūdusi un apaugusi ar ekspansīvu graudzāļu veģetāciju. Līdzīgi kā izpētes zonā “a”, arī šeit esošie koki kalpo kā fiziska barjera vēja nestu atkritumu pārtveršanai. Vēlams ieviest jaunus apstādījumus gar visu atkritumu poligona perimetru vietās, kur tas tehnoloģiski iespējams, kas pildīs gan fiziskas barjeras, gan estētiskas nozīmi ainavas līmenī.

6. Piegulošās teritorijas raksturojums: Pētāmās teritorijas tuvākā apkaimē atrodas dabas liegums, *Natura 2000* teritorija “Tāšu ezers” (vietas kods LV0527300, atrodas 4 km uz ZA no poligona, izveidots Eiropas Savienības nozīmes biotopa 3150 Eitrofi ezeri ar iegrimušo ūdensaugu un peldaugu augāju un biotopa 6510 Mēreni mitras pļavas aizsargāšanai, kā arī kā nozīmīga migrējošo putnu sugu apstāšanās vieta) un divi mikroliegumi: jūras ērglim *Haliaeetus albicilla* (vietas kods 2034, atrodas 1,6 km uz ZA no poligona) un mazajam ērglim *Clanga pomarina* (vietas kods 2644, atrodas 3 km uz A no poligona). Apkārtne fragmentāri sastopami Eiropas Savienības nozīmes biotopi, no tiem dominē 9010* Veci vai dabiski boreāli meži, 9050 Lakstaugiem bagāti egļu meži, 91D0* Purvaini meži, 91E0* Aluviāli meži (aluviāli krastmalu un palieņu meži). Atkritumu poligona II kārtas izbūves rezultātā netiks ietekmētas minētās aizsargājamās dabas teritorijas vai ES nozīmes biotopi (3. pielikums).

7. Konstatētās īpaši aizsargājamās un retās sugas un/vai biotopi:

Pētāmajā teritorijā nav konstatētas retas un īpaši aizsargājamās vaskulāro augu vai sūnu sugas, un tajā nav identificēti ES nozīmes biotopi.

8. *Citas vērtības:* Uz R no poligona atrodas vairāki aizsargājamie koki, dižkoki – parastā īve *Taxus baccata* 1,5 km attālumā, un 22 dižkoki (parastā priede *Pinus sylvestris*, parastā egļe *Picea abies*, melnalksnis *Alnus glutinosa*, parastā īve *Taxus baccata*) mežmalā 2,5 km attālumā (3. pielikums).

9. *Labvēlīga aizsardzības statusa nodrošināšanas prasības:* Teritorijā nav konstatētas retu un īpaši aizsargājamo sugu atradnes un aizsargājami biotopi. Ievērojot līdz šim atkritumu poligonā pielietotās vides aizsardzības prasības, kas tiek ievērotas saskaņā ar SIA “Liepājas RAS” saņemtās “A kategorijas piesārņojošās darbības atļaujas Nr. LI14IA0006” nosacījumiem, negatīva ietekme uz dabas vērtībām nav sagaidāma.

10. Secinājumi:

10.1. Ārpus poligona “Ķīvītes” teritorijas esošie meža nogabali ar potenciālām dabas vērtībām netiks skarti.

10.2. Pētāmajā teritorijā nav konstatētas retas un īpaši aizsargājamas vaskulāro augu vai sūnu sugas, un tajā nav identificēti ES nozīmes biotopi, tostarp īpaši aizsargājamo sugu atradnes un aizsargājami biotopi.

10.3. Atkritumu poligona II kārtas izbūves rezultātā netiks ietekmētas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, mikroliegumi un Natura 2000 teritorijas.

10.4. Pēc dabiskuma pakāpes un pirms poligona izveidošanas 2005. gadā veiktās meža un zālāju apsaimniekošanas secināts, ka pētāmā teritorija kopumā nav bioloģiski vērtīga.

10.5. Plānotā sadzīves atkritumu apglabāšanas krātuves II kārtas izbūve poligonā “Ķīvītes” neradīs negatīvu ietekmi uz dabas vērtībām, un tā ir atļauta saskaņā ar vispārpieņemtajām vides aizsardzības prasībām.

Izmantotā literatūra, interneta vietnes

Dabas datu pārvaldības sistēma “OZOLS”, 2022. <https://ozols.gov.lv/ozols/>

Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs, 2022. Novērojumi, Meteoroloģija.

<https://www.meteo.lv/meteorologija-datu-meklesana/?nid=461>

LVM GEO, 2022. <https://www.lvmgeo.lv/kartes>

Valsts zemes dienests, 2022. Valsts zemes dienesta datu publicēšanas un e-pakalpojumu portāls

www.kadastrs.lv

Dr. biol. Līga Strazdiņa

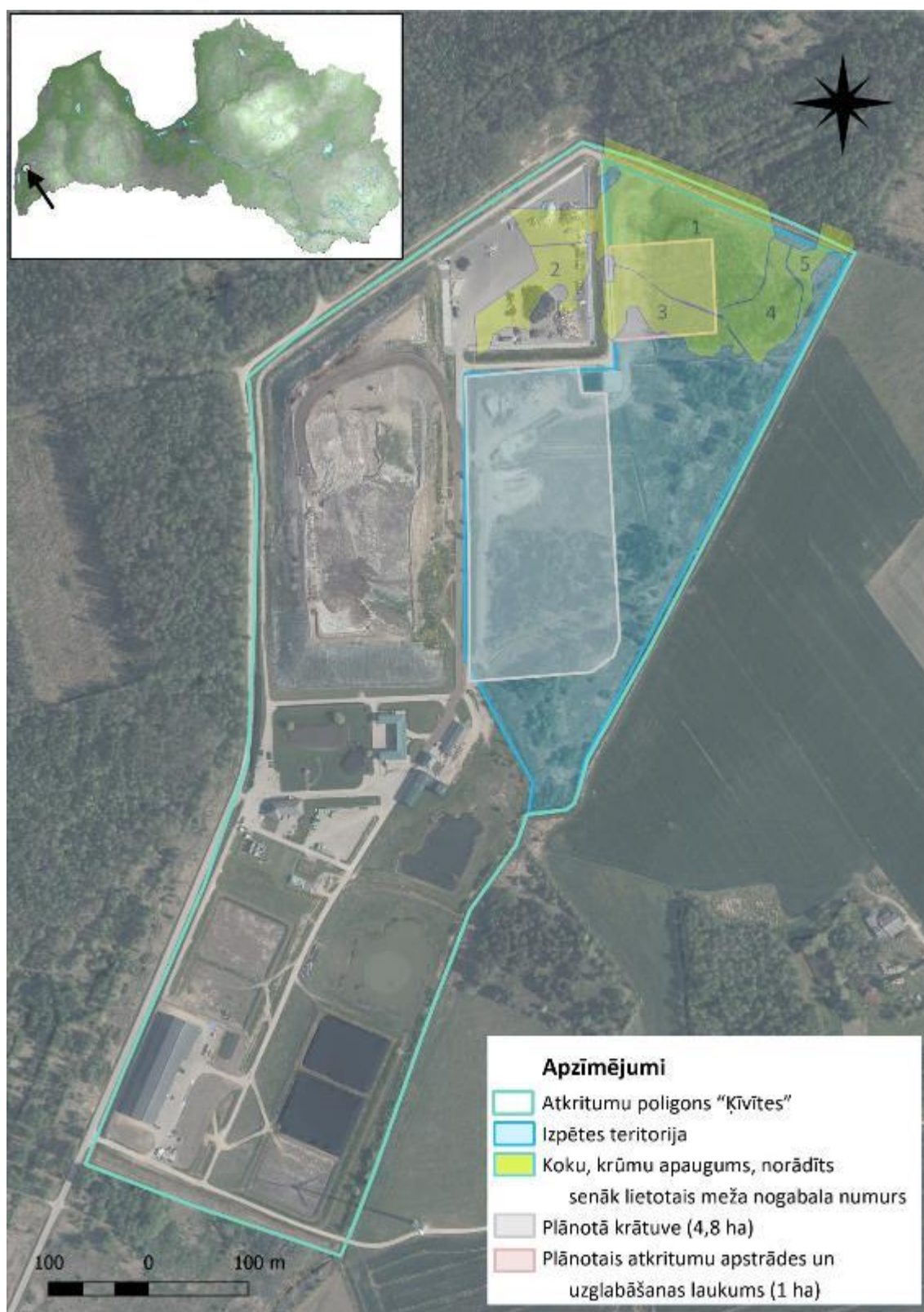
Sertificēta eksperte sugu un biotopu aizsardzības jomā par vaskulārajiem augiem, sūnām, ķērpjiem, mežiem un virsājiem, purviem (sertifikāts Nr.126., derīgs līdz 16.08.2027.)

Atzinums sagatavots uz 16 lapaspusēm (ieskaitot sešus pielikumus uz 13 lpp.)

2022. gada 30. novembris

ŠIS DOKUMENTS IR PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU

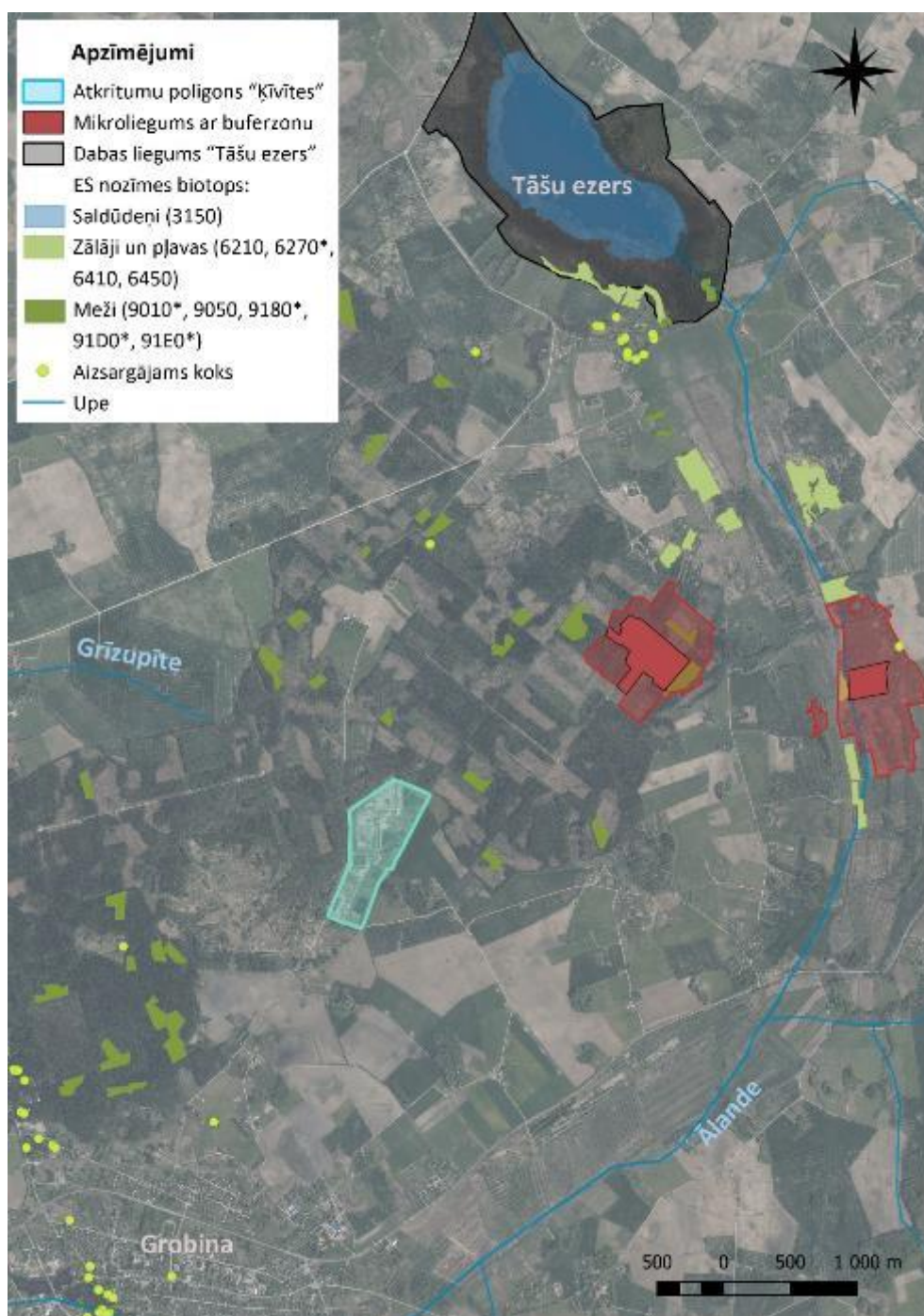
Atkritumu poligona "Ķīvītes" novietojums, plānotās darbības vieta un meža nogabali līdz to zemes lietojuma veida izmaiņām par "pārējām zemēm" (norādīts nogabala numurs saskaņā ar VMD Mežaudžu plānu (2015))

Atkritumu poligonā “Kīvītes” plānotās darbības vieta un izpētes teritorija ar apsekojuma maršrutu

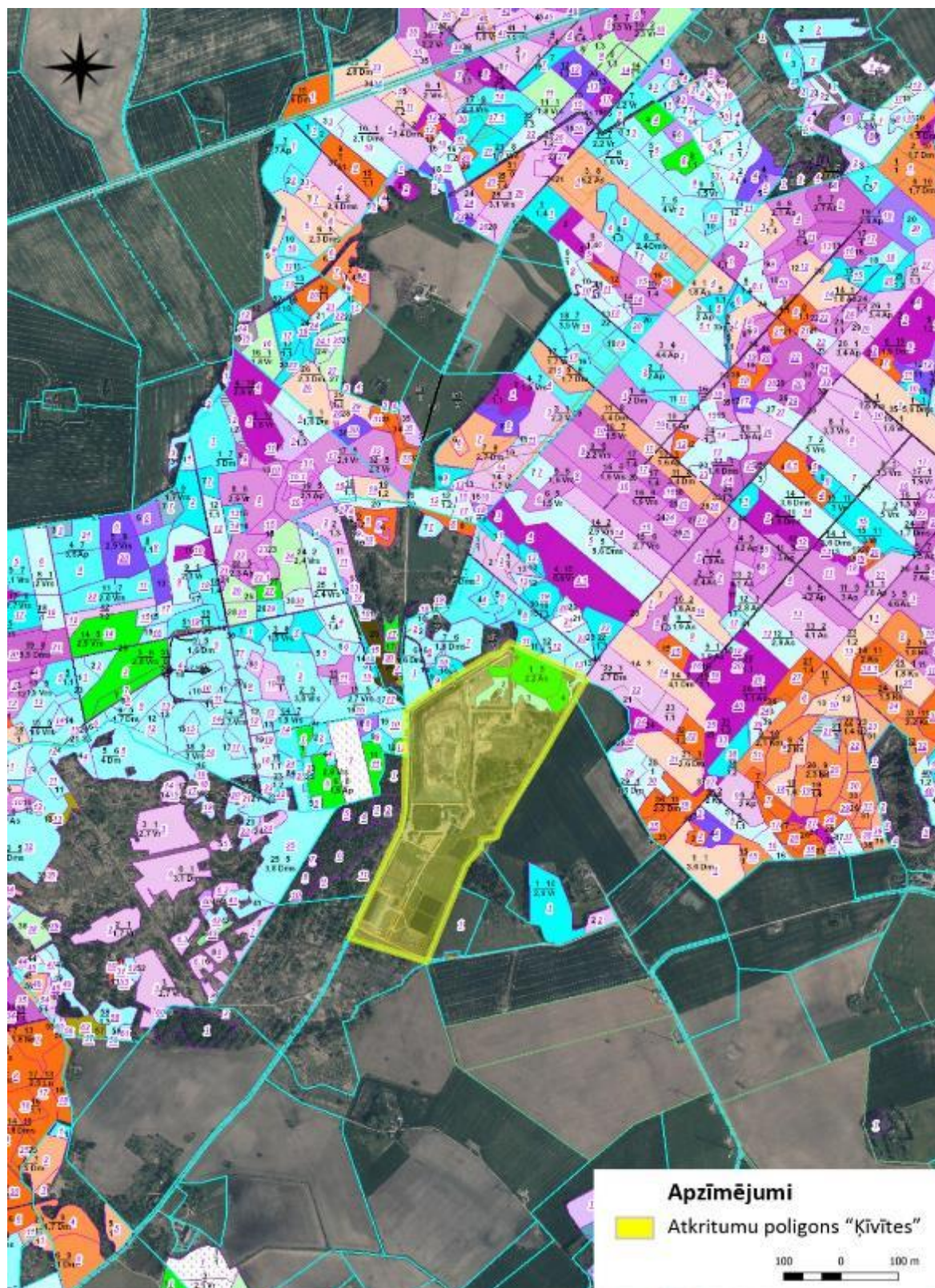

Dabas vērtības pētījuma teritorijas apkārtnē. Informācijas avots Dabas aizsardzības pārvaldes Dabas datu pārvaldes sistēma "Ozols" (2022)

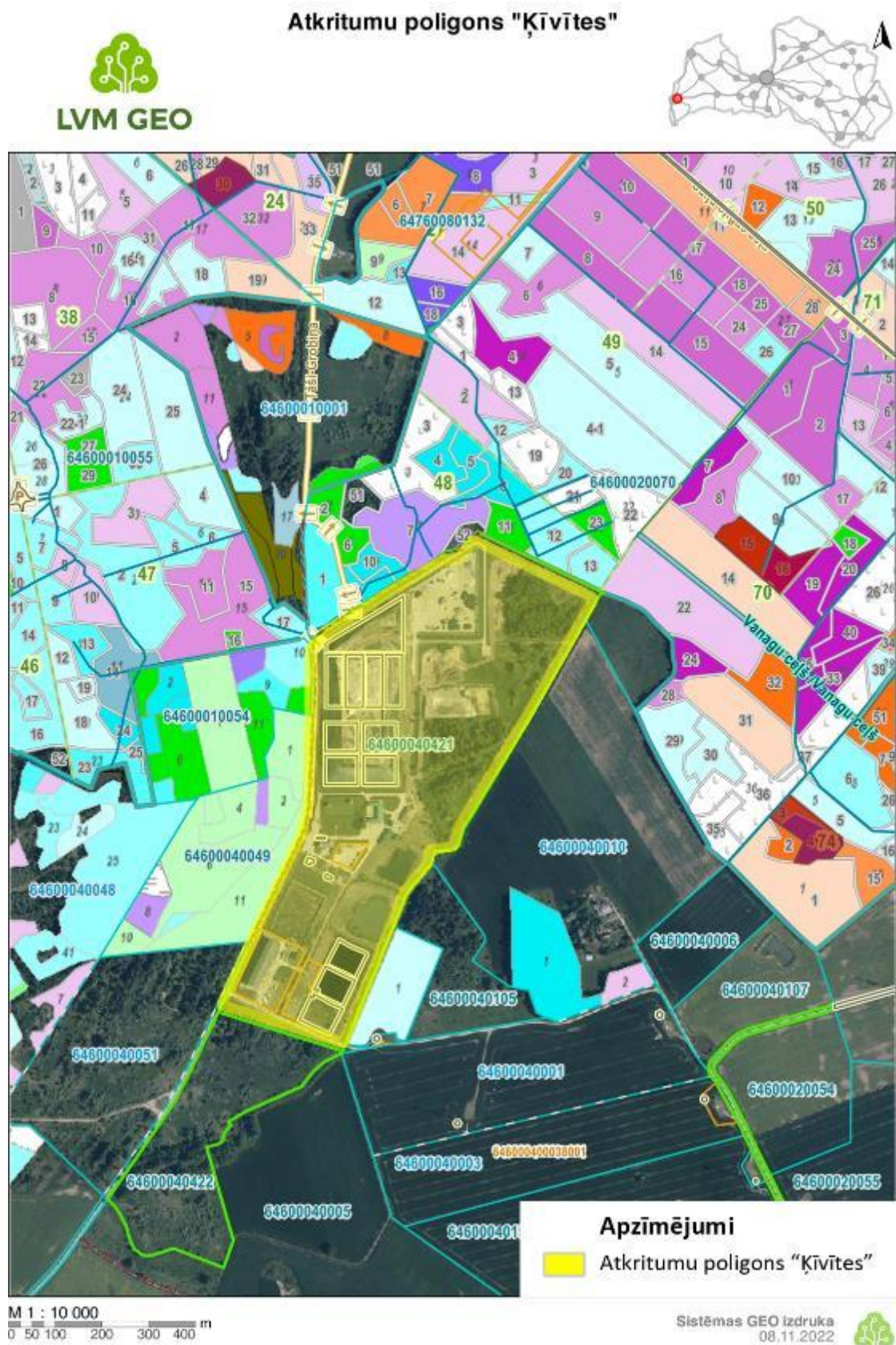

Valsts meža dienesta Mežaudžu plāns pētījuma teritorijas apkārtnē Informācijas avots Dabas aizsardzības pārvaldes Dabas datu pārvaldes sistēma “Ozols” (2022) un LVM GEO (2022)

a) līdz zemes lietojuma veida maiņai

(b) pēc zemes lietojuma veida maiņas.

Izpētes zona “a”

1. att. Zemes platība, kur veikti zemes līdzināšanas darbi plānotās atkritumu apstrādes un uzglabāšanas laukuma kreisajā malā

2. att. Zemes platība, kur veikti zemes līdzināšanas darbi plānotās atkritumu apstrādes un uzglabāšanas laukuma kreisajā malā

3. att. Koku apaugums plānotā atkritumu apstrādes un uzglabāšanas laukuma labajā apakšējā malā

4. att. Koku apaugums plānotā atkritumu apstrādes un uzglabāšanas laukuma labajā apakšējā malā

5. att. Koku un krūmu apaugums plānotā atkritumu apstrādes un uzglabāšanas laukuma labajā augšējā malā

6. att. Koku un krūmu apaugums plānotā atkritumu apstrādes un uzglabāšanas laukuma labajā augšējā malā

7. att. Koku un krūmu apaugums plānotā atkritumu apstrādes un uzglabāšanas laukuma labajā augšējā malā

8. att. Koku un krūmu apauguma robežjosla ar plānoto atkritumu apstrādes un uzglabāšanas laukumu

9. att. Plānotās darbības teritorijā senāk veiktas mežsaimnieciskās darbības pēdas - veci celmi

10. att. Novadgrāvis izpētes zonas ziemeļu daļā uz atkrituma poligona “Ķīvītes” robežas

11. att. Pūkainā zemzālīte *Luzula pilosa*

12. att. Platlapu knābīte *Eurhynchium angustirete*

13. att. Meža zaķskābene *Oxalis acetosella*

14. att. Slotiņu divzobe *Dicranum scoparium*

15. att. Melnais plūškoks *Sambucus nigra*

16. att. Kadiķu dzegužlins *Polytrichum juniperinum*

17. att. Smaržīgā madara *Galium odoratum*

18. att. Brūnā bērzipiepe *Piptoporus betulinus*

Izpētes zona "b"

19. att. Susinātājgrāvis gar zemes ceļu, kas nošķir izpētes zonas a un b

20. att. Ievu krūmājs izpētes zonas ziemeļu daļā

21. att. Pārmitri augšnes apstākļi ievu krūmājā izpētes zonas ziemeļu daļā

22. att. Pārmitri augšnes apstākļi pamestā zālājā

23. att. Pamestie zālāji pakāpeniski aizaug ar krūmiem. Atkritumu poligons robežojas ar lauksaimniecības zemēm

24. att. Pamestie zālāji pakāpeniski aizaug ar krūmiem

25. att. Pamestas mājas pamati

26. att. Vidēja vecuma koku puduris

27. att. Dabisko meža biotopu specifiskā suga, parastā lazdupiepe *Szczepkamyces campestris* (syn. *Dichomitus campestris*)

28. att. Dabisko meža biotopu indikatorsuga, vidējā sprogaine *Ulota intermedia* (syn. *Ulota crispa* var. *intermedia*)

29. att. Lielā pūkcepurene *Orthotrichum speciosum*

30. att. Lielā nātre *Urtica dioica*

Izpētes zona “c”

31. att. Vidēja vecuma koki plānotās krautuves teritorijā

32. att. Vidēja vecuma koki plānotās krautuves teritorijā

33. att. Vidēja vecuma koki un krūmājs susinātājgrāvja apkārtnē plānotās krautuves teritorijā

34. att. Vidēja vecuma koki un krūmājs plānotās krautuves teritorijā

35. att. Pamests zālājs susinātājgrāvja apkārtnē plānotās krautuves teritorijā

36. att. Krūmājs susinātājgrāvja apkārtnē plānotās krautuves teritorijā

37. att. Ārstniecības baldriāns *Valeriana officinalis*

38. att. Ziemas erante *Eranthis hyemalis*

39. att. Pļavas bitene *Geum rivale*

40. att. Baltais vizbulis *Anemone nemorosa*

41. att. Plānotās krautuves teritorijā ierīkota inerto materiālu pagaidu krautuve (attēla mala)

42. att. Plānotās krautuves teritorijā ierīkota inerto materiālu pagaidu krautuve (attēla mala)

Veģetācijas raksturojums pētījuma teritorijas izpētes zonās a, b, c

Izpētes zona "a"**Koku stāvs**

Āra bērzs *Betula pendula*, parastā egļe *Picea abies*, parastā priele *Pinus sylvestris*, parastā apse *Populus tremula*

Pamežs, paauga, krūmu stāvs

Parastā lazda *Corylus avellana*, parastā egļe *Picea abies*, parastā priele *Pinus sylvestris*, parastā apse *Populus tremula*, meža avene *Rubus idaeus*, kārkli *Salix sp.*, melnais plūškoks *Sambucus nigra* (5.piel. 15. att.)

Lakstaugu stāvs

Baltais vizbulis *Anemone nemorosa* (5.piel. 40. att.), podagras gārša *Aegopodium podagraria*, pūkainā zemzālīte *Luzula pilosa* (5.piel. 11. att.), parastā sievpaparde *Athyrium filix-femina*, pūkainā kazroze *Epilobium hirsutum*, smaržīgā madara *Galium odoratum* (5.piel. 17. att.), plašais donis *Juncus effusus*, meža zaķskābene *Oxalis acetosella* (5.piel. 13. att.), lielā nātre *Urtica dioica* (5.piel. 30. att.), mellene *Vaccinium myrtillus*, brūklene *Vaccinium vitis-idaea*

Sūnu stāvs (ieskaitot epifītus)

Viļņainā lācīte *Atrichum undulatum*, struplapu īsvācelīte *Brachythecium rutabulum*, slotiņu divzobe *Dicranum scoparium* (5.piel. 15. att.), platlapu knābīte *Eurhynchium angustirete* (5.piel. 14. att.), ciprešu hipns *Hypnum cupressiforme*, sausienes skrajlapē *Plagiomnium affine*, Šrēbera rūsaīne *Pleurozium schreberi*, kadiķu dzegužlins *Polytrichum juniperinum* (5.piel. 16. att.), plakanā skrāpīte *Radula complanata*, lielā spuraine *Rhytidiadelphus triquetrus*, praulu četrzobe *Tetraphis pellucida*, smalkzaru ežlape *Thuidium delicatulum*

Izpētes zona "b"

Āra bērzs *Betula pendula*, parastā priele *Pinus sylvestris*, parastā apse *Populus tremula*

Parastā lazda *Corylus avellana*, parastā ieva *Prunus padus* (syn. *Padus avium*), parastā priele *Pinus sylvestris*, parastais ozols *Quercus robur*, kārkli *Salix sp.*

Podagras gārša *Aegopodium podagraria*, baltais vizbulis *Anemone nemorosa* (5.piel. 40. att.), pavasara mazpurenīte *Ficaria verna*, parastā vīgrieze *Filipendula ulmaria*, smaržīgā madara *Galium odoratum* (5.piel. 17. att.), lielā nātre *Urtica dioica* (5.piel. 30. att.)

Struplapu īsvācelīte *Brachythecium rutabulum*, ciprešu hipns *Hypnum cupressiforme*, lielā pūkcepurene *Orthotrichum speciosum* (5.piel. 29. att.), smailā skrajlapē *Plagiomnium cuspidatum*, viļņainā skrajlapē *Plagiomnium undulatum*, vidējā sprogainā *Ulota intermedia* (syn. *Ulota crispa* var. *intermedia*) (5.piel. 28. att.)

Izpētes zona "c"

Āra bērzs *Betula pendula*, parastā egļe *Picea abies*, parastā priele *Pinus sylvestris*, parastā apse *Populus tremula*

Āra bērzs *Betula pendula*, Parastā ieva *Prunus padus* (syn. *Padus avium*), meža avene *Rubus idaeus*, kārkli *Salix sp.*

Baltais vizbulis *Anemone nemorosa* (5.piel. 40. att.), slotiņu ciesa *Calamagrostis epigejos*, ziemas erante *Eranthis hyemalis* (5.piel. 38. att.), parastā vīgrieze *Filipendula ulmaria*, pļavas bitene *Geum rivale* (5.piel. 39. att.), dziedniecības pienene *Taraxacum officinale*, ārstniecības baldriāns *Valeriana officinalis* (5.piel. 37. att.)

Struplapu īsvācelīte *Brachythecium rutabulum*, smailā skrajlapē *Plagiomnium cuspidatum*, viļņainā skrajlapē *Plagiomnium undulatum*